

נראדה אור

פרשת בא תשפ"ג
גליון קנו שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

עבודת התפלה אבן יסוד היא בדרך רבוה"ק, כמה דבר אודותיה וכמה הפליגו במעלתה. כפי שפירש מרן רביה"ק מקאליסק שיום ההילולא שלו חל השבוע ביום ד' שבט את הפסוק הוא תהלתך והוא אלקיך, במדה בה הוא תהלתך – תפלתך כך הוא אלקיך.

מקום מיוחד יש להתחזקות בתפלה בימי השוכבי"ם המסוגלים לתיקון הנפש, כדאיתא ביושר דברי אמת שתפלה בכונה ובחיות פנימית מוככת ומועילה כתענית.

אף גם התבטא פעם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כי כפי שלימוד התורה ברציפות מועיל ביותר לזיווך הנפש, כך גם תפלה ברציפות פועלת מאד בעומק הנפש. תפלה ברציפות מאי משמע – מבלי שום הפסק בין מחו ולבו לתיבות התפלה.

דא עקא שכלל שגדולה ועצומה תשוקת איש חסיד לגוטע דאווענען לאו מילתא זוטרתא היא לזכות לכך. כמה הדרכות מציינו בדברות הצדיקים כיצד זוכים לתפלה כהלכה, וכמה יגיעות נתייגעו ומתייגעים חסידים עובדי ה' להכין לבם כדי שתהא תפלתם זכה וברורה.

אחד ממאמרי הצדיקים הידועים בענין זה הוא בדברי המשנה חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוונו את לבם למקום. ומה היו עושים בשעה זו, ביאר מרן המגיד ממעוטיטש (וכן מובא בשם מרן הר"ג מלעכוויטש ומרן אדמו"ר הזקן) שבשעה זו גופא היו מתפללים ומתחננים שיכוונו לבם למקום בתפלתם.

מאמר קדוש זה כבר שנינו כמה פעמים, אך בשמיעת דברות הקודש ברעוא דרעוין בשבת שעברה הבנו שעד היום לא ירדנו כלל לעומקו. ביאר מרן אדמו"ר שליט"א שתפלה זו קודם התפלה אינה תפלה – בקשה גרידא שנצליח לכוין בתפלה, כי אם משמעות אחרת בכל צורת העמידה בתפלה.

תפלה זו באה מתוך התבוננות אמיתית שמכיון שמהות התפלה היא עליית הנפש להדבק ביוצרה, על ידי תיבות התפלה העולים לעולמות עליונים ביותר, פשוט וברור שלא תתכן עליה זו כאשר הנפש מטונפת בענינים המושכים אותה למטה ל"ע.

מהתבוננות זו פורצת זעקת הלב: רבש"ע אמנם ידעתי כי חטאתי ופשעתי ולכן אין נפשי יכולה להתרומם אליך בתפלה, אבל מבלעדיך אין מי יעזור לי – אך הוא צורי וישועתי. אנא כבס נפשי וטהר לבי להתפלל לפניך תפלה שתעלה לפניך לריח ניחוח, תפלה שתרומם נפשי אליך.

חסידים הראשונים הקדישו לזעקה זו שעה קודם התפלה, אם אכן חשובה לנו התפלה נקדיש לכך לכל הפחות מספר רגעים – רגעים קטנים שיביאו בס"ד לשינוי גדול.

{ זכרות קודש }

זמני הקושי והנסיון – להיטיבך באחריתך

והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם, ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקוד העם וישתחוו (יב, כו-כז). ברש"י 'ויקוד העם', על בשורת הגאולה וביאת הארץ ובשורת הבנים שיהיו להם.

הנה בהגדה של פסח נאמר ששאלת מ'מה העבודה הזאת לכם' היא שאלת בן הרשע, אם כן יש לבאר מה טעם השתחוו על בשורת הבנים וכי שמחו בבנים רשעים ח"ו. וכן יש לבאר מה טעם נאמר בשאלה זו 'והיה' שהוא לשון שמחה. מקודם נאמר (פסוק יב) 'ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים' וגו', ובהגדה דרשו מכתוב זה 'ועברתי בארץ מצרים' אני ולא מלאך וכו' אני ולא שרף 'אני ה' אני הוא ולא אחר. ויש לבאר מה טעם היתה דוקא מכת בכורות על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו ולא על ידי שליח.

הביאור בהקדם מה דאיתא ממרן רביה"ק מקארלין ז"ע הי"ד עה"פ (פסוק כז) 'ואמרתם זבח פסח הוא לה'', שכאשר חפץ האדם לזבוח את יצרו ולהתגבר עליו, עצתו שיקפוץ וידלג להשמך יתברך – זאל א שפרונג טאן צום אייבערשטן.

עבודת היהודי בעת התגברות היצר

בהגדת ר' דוד הנגיד איתא כי ארבעה הבנים המנויים בהגדה, מורים על ארבעה מצבים בעבודת האדם בימי חייו. כי פעמים הוא בדרגת בן החכם שמרגיש בנפשו ואני קרבת אלקים לי טוב, ומשתוקק וחושק לעבוד עבודת יוצרו בחשק ובשמחה. אבל פעמים הוא בבחינת בן הרשע שמתריס ושואל מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לו, שמתגבר עליו היצר שירגיש משיכה לעניני החומר ותשוקה לתענוגי עוה"ז, ומשיכח ממנו את הזמנים הטובים והשבתות המאירות

המשך בעמוד ד <<<

דיבור קדוש כעשיה ממש

החדש הזה לכם ראש חדשים (שמות יב, ב).

היינו שראש בית דין צריך לומר מקודש (ר"ה כד.), 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה', כי בזה שהראש בית דין אומר מקודש, ממשך בדיבורו קדושה על כל המועדים התלויים בזה החדש, והאמירה כמו העשיה ממש. וכן היה בתחילת הבריאה, כתיב 'ויאמר' וכתב 'ויעש', האמירה כעשיה.

וזה שאמרו חז"ל (תנחומא ישן פר' בראשית סי' יא הובא ברש"י בראשית א, א) היה צריך להתחיל התורה מ'החדש הזה לכם', כי גם מזה היינו יודעים שהאמירה כעשיה, שבזה שהראש בית דין אומר מקודש נעשה הקדושה בפועל ממש, ודי בזה לבד לדעת הדבר. אבל הקדוש ברוך הוא רצה להודיע בתורה שורש ומקור הדבר מאין נצמח זה שהאמירה בפועל כעשיה, לכן התחיל מבראשית. וזהו (תהלים קיא, ו) 'כח מעשיו הגיד לעמו', כי גם בבריאת מעשה שמים וארץ כתיב 'ויאמר', 'ויהי כן'. וזה הפירוש היה צריך להתחיל מ'החדש הזה לכם' אלא משום 'כח מעשיו הגיד לעמו', ודפח"ח.

אמרי יעקב (שבת החדש תרע"ז)

ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (יב, כא)

שמתייגע בעבודתו אף ללא הרגשת טעם והארה. וקנין כסף מלשון כיסופין, מורה על עבודה מתוך אהבה ותשוקה להשם יתברך. על זה אמר הכתוב 'משכו וקחו', שמקודם יש להתייגע בבחינת משכו בקבלת עול מלכות שמים בביטול להשם יתברך, ועל ידי זה זוכה לבחינת וקחו לעבדו יתברך מתוך התעוררות הלב בתשוקה וכיסופין לא-ל חי.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בא תשס"ו, קידושא רבא

משיכה מענייני החומר וכניסה בשערי הקדושה

עוד יש לבאר שבבוא האדם לקנות חפץ מחבירו, מקודם עושה בו קנין משיכה ואח"כ לוקחו ומכניסו לביתו, וזהו 'משכו וקחו לכם צאן' וגו'.

וכן הוא בעבודת הבורא שצריך מקודם למשוך עצמו מרשות האחרת, שלא יהא שקוע בענייני עוה"ז ותענוגי החומר, ואח"כ יוכל להיכנס ברשות הקדושה. וזהו משכו וקחו לכם - 'זך נעמען' - אתכם עצמכם משכו וקחו אל הקודש.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וארא תשס"ו, פאריז

כח התורה לטהר מכל רע

ידוע מאמר הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זצוק"ל הי"ד עה"פ (א, י) 'בא אל פרעה, שיכניס תיבת בא בתיבת פרעה ע"י שב' מתחלף ב'פ' וא' מתחלף בע', כי אותיות בומ"ף מתחלפות זה בזה וכן אותיות אהח"ע. ועל ידי זה יהא מתיבת פרעה תיבת ארבה, רמז למכת ארבה שהזהירו משה. יש לבאר דבריו הקדושים כי גדול כח התורה שאף אם נתרחק האדם מן הקדושה ח"ו, על ידי עסק התורה תתקרב נפשו ותשוב לא-ל חי, כמאמר רז"ל (איכ"ר פתיחתא ב) המאור שבה יחזירנו למוטב.

כדאיתא בגמרא (ברכות כה). שבאותו יום שהעבירו רבן גמליאל מנשיאותו סלקו שומר הפתח מביהמ"ד, חלשא דעתיה דרבן גמליאל אמר ח"ו שמא מנעתי תורה מישראל, הראו לו בחלום חביות מלאות אפר כלומר שאין תלמידים אלו ראויים. ואמרו בגמרא שלא הראו לו זאת אלא להפיס דעתו, ולכאורה יש לבאר היאך הראו לו דבר שקר כדי להפיס דעתו. אלא שתלמידים אלו בבואם לביהמ"ד באמת לא היו ראויים לעסוק בתורה כאשר הראו לו בחלום, אמנם אחר שנכנסו לביהמ"ד ועסקו בתורה נטהר לבבם וישבו באמת להשם יתברך.

זהו ביאור דברי הגה"ק מאוסטרופולי, בא מורה על אותיות התורה - א"ב, וכאשר יכניס התורה בפרעה, שיעסוק בתורה אף כאשר עדיין נמשך לרע, המאור שבה יחזירנו למוטב. והוא ענין מכת ארבה שכנגד ספירת הבינה, כמאמר הכתוב (ישעיהו ה, י) 'לבלבו יבין ושב ורפא לו', שעל ידי התורה יטהר מהרע וישוב אל ה' וירחמהו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בא תש"פ - בולטימור

ופירשתי דבריו על שני אופנים, הא', ידוע כי ידים רומזים לחסד וגבורה, היינו אהבה ויראה. וזהו 'משכו ידכם' מעבודה זרה, שלא תהיו משוקעים בהאבה ויראה גשמיים שזה בחינת עבודה זרה, ואז 'וקחו לכם' צאן של מצוה, תוכלו לקבל קדושת המצוה. וזהו שאמר הכתוב (תהלים קלד, ב) 'שאו ידכם קודש וברכו את ה'.'

עוד י"ל על פי מה שפירשו בספרים הקדושים על מאמר המגיד 'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו', כי עבודתם היתה בדרך זרה, כמו יעקב, שבמקלות קיים מצות תפילין כידוע. וזה הפירוש גם כאן, 'משכו ידכם' מעבודה זרה, היינו בדרך זרה כנזכר לעיל, רק קחו לכם צאן של מצוה, תקיימו המצוה כפשוטה. כן נראה לענ"ד לפרש דברי אבי ז"ע.

דברי שלום (בפרשת)

ישוב הדעת בעת העסק בענייני גשמיים

נראה לבאר לשון 'לכם', דהנה ידוע כי מקור התאוות הוא הכבד מריבוי הדם אשר בו, ומשכן השכל והחכמה הוא במוח ולב. ועבודת האיש הישראלי היא, שאף בדברים הגשמיים כאכילה ושתיה וכדו' יכוון בהם לשם ה' ולעבודתו ית'. וזהו בחינת 'מלך' נוטריקון מוח לב כבד, ורומז שגם בעת עשיית צרכיו הגשמיים שמקורם הוא מהכבד, יהיה ככוונה הנכונה בבחינת מוח ולב, כמאמר הכתוב (במדבר כג, כא) 'ותרועת מלך בו'. וזהו שאמרו חז"ל (גיטין סב.) מאן מלכי רבנן כי רבנן, הם הצדיקים והתלמידי חכמים המה עובדים את בוראם בבחינת מלך כנ"ל, וזה הוא הדרך היותר נכון בעבודת ה'.

אך אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ולזכות לבחינת זו של מלך יכולים רק יחידים סגולה. אבל עכ"פ צריך להיות בבחינת לכם שהוא נוטריקון לב כבד מוח.

זהו 'משכו' ידכם מעבודה זרה, היינו שלא תתכוונו בעת הנאתכם מעוה"ז להנאה גשמית וחומרית, אלא 'וקחו לכם' שתתכוונו בכל מעשיכם לשם ה' עכ"פ בבחינת לכם. והיאך תזכו לזה, ע"י 'צאן' שהוא נוטריקון צבי אריה נשר נמר, ורומז למאמר רז"ל (אבות ה, כ), יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר, רץ כצבי וגביבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, וכשתעבדו עבודת הבורא באלו הבחינות המרומזות בתיבת צאן, אזי תזכו שיהיו מעשיכם לשם שמים.

מרן אדמו"ר מוהר"ז ז"ע

על ידי היגיעה זוכה לכיסופין

בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש ניסן ג, א) מביא דברי החיד"א (ראש דוד בפרשתן) שפירש ע"פ דברי בעל מחנה אפרים (קנין ומשיכה ס"ב) שבקניית חפץ למצוה דאורייתא אין די לקנות במשיכה לבד שהוא קנין דרבנן, אלא יש ליתן כסף שהוא קנין דאורייתא. והוסיף החיד"א שגם קנין כסף לחוד לא מהני אחר שתקנו רבנן שאין קונים בכסף, לכך בעינן תרומתו כסף ומשיכה. וזוהו מפרש החיד"א 'משכו וקחו לכם צאן' וגו', שלמצות פסח מצוה דאורייתא יעשו הן קנין משיכה - משכו והן קנין כסף - וקחו.

בדרך העבודה יש לבאר כי קנין משיכה בבהמה הוא כדאיתא (קדושין כה): קורא לה והיא ובאה, ומורה על ביטול האדם ליוצרו בבחינת 'נמשכים אחרך כבהמה' (ויק"ר כז, א)

משכו עצמכם מעבודה בדרך זרה

אמרו רז"ל (מכילתא בא פ"ה) 'משכו' ידכם מעבודה זרה 'וקחו לכם צאן' של מצוה. לכאורה הוא פלא לומר שעבדו עבודה זרה ח"ו. ושמעתי מאבי מורי בוצינא קדישא איש אלקים מוה"ר ברוך מרדכי נ"ע, כי אין הפירוש עבודה זרה ממש, אלא פון איין פרעמדע עבודה, כמו שאמרו ז"ל הלשון (ב"ב קי.) עבודה שהיתה זרה לו.

פתח כחודו של מחט

במצרים דילג השי"ת על פתיחת ישראל

פתח הרב ולהבין זאת על פי מאמר חז"ל (שהש"ר ה, א) שהקב"ה מבקש מאתנו ישראל פתחו לי פתח כחודו של מחט וכו', כלומר שיהיה מעט איתערותא דלתתא ובשביל זה היה בריאת האדם. אבל במצרים שראה הקב"ה את ישראל בעומק הקליפה, הוא ברחמיו וחסדיו הגדולים לא המתין על איתערותא דלתתא רק בחסדו הגדול 'פסח ה' על הפתח' הנ"ל, כי אם הקב"ה בכבודו ובעצמו גאל את אבותינו כן יגאל אותנו גאולת עולם במהרה בימינו אמן סלה.

בוצינא דנהורא (בפרשת)

ע"י פתח קטן יזכה לדלג ולעלות ממדרגה למדרגה

'ופסח ה' היינו שיעזרוהו השי"ת לדלג ולעלות ממדריגה למדריגה, 'על הפתח' כלומר ע"י הפתח תשובה. ומהו הפתח שהנו כחודו של מחט - זה שמכיר בחסרונו וע"י זה יזכה לתשובה.

מרן אדמו"ר מוהר"ז ז"ע

השי"ת ריחם על הפתח שפתחו ישראל

הם עשו פסח לה' לשון פסיחה ודלוג, זייא האבין אשפרונג גיטאן צום כביכול מתוקף הקליפה והטומאה, האבין זייא מיט אמאל אשפרונג גיטאן שלא בהדרגה. כמו כן נעשה איתערותא דלעילא, וכמו שכתוב (יב, כג) 'ופסח ה' על הפתח', ופסח הוא וחמל גם ודלג כפירש"י, היינו ופסח ה' על הפסח כי חמל ה' על הפתח שפתחו בקדושה בעבודתו וראה שאין ביכולתם ללחום עמו.

גם מגודל איתערותא דלתתא שהיה להם, זייא האבין מיט אמאל איבר גישפרונגען אלץ פון אזא טומאה... כן נתעורר למעלה 'ופסח ה', האט כביכול און אשפרונג גיטאן שלא בהדרגה איבער גישפרונגען אלע מדריגות און האט אריין גישיינט אין זייא, ממילא לא היה יכול זר לקרב אליהם היינו היצר הרע לא היה יכול לבלבל אותם כלל עד שיצאו ממצרים.

דברי שלום (הנש"פ)

הולך ואור

עיונים לאור דברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עבודת התפלה

תיכון תפילתי כקטורת - אמירת סדר פרשת הקטורת

מאמר א

באימה ויראה, ברתת וכזיע, נפתח בלימוד פנימיות עבודת הקטרת ואמירתה מדי יום. בל נטעה, לעולם לא נוכל את פנימיות וסוד הדברים להשיג כי גבוה מכל גבוה היא, וכבר הזהירו צדיקי הדורות לכל יעלה בליבנו כי משיגים אנו את טעמי המצוות ושרשם, בפרט בפרשת הקטרת שגילה הארז"ל סודותיה הנוראים הם מלומר כי אכן מבינים ויודעים מדוע ציווה עלינו הבורא מצווה זו, אך הנוגע לעבודתנו נוכל וחובה עלינו ללמוד ולעיין במהותה.

'בגין קטורת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטריין' - הקטורת משכרת ומחלשת את כח היצר"ר מכל צדדיו, כך מגלה הזוה"ק בפרשת ויקהל (ר"ח), ממשיך הזוהר הק' ואומר - 'דלית לך מלה בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא, בר קטורת' - אין לך דבר בעולם לשבר את הסטרא אחרא כמו הקטורת.

מעלת הקטורת נשגבה היא עד מאד, עם הקטורת נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים ביום המקודש מכל השנה - יום הכיפורים, הקטורת עצרה המגפה בדור המדבר, הקטורת הבדילה בין הצדיקים ולמי שאינם בימי קורח, כל ימי היות משכנות ה' ובתי המקדש על מכוונם ליוותה ענן הקטורת את בני ישראל בכל מסעיהם; במדבר, בגלגל ובשילה, בבית ראשון ובבית שני. כשבכל תקופה שמששה היא - מלבד עיקר מצוות הקטרתה, גם לאות וסימן לבני מרי לשפר מעשיהם שנכשלו בהם בתקופה זו.

ואף בזמן הזה שלדאבון הלב חרב בית מקדשנו וביטל התמיד, אין לנו לא כהן בעבודתו ולא ישראל במעמדם, עדיין אמירת פרשת הקטורת יקרה היא עד מאד בעיני השי"ת כמו שממשיך רשב"י הקדוש ומבטיח (זו"ק"ש) 'מלה דא גזרה קיימא קמי קדשא בריך הוא, דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא דקטורת, ישתזיב מכל מלין בישין וחרשין דעלמא, ומכל פגעין בשין, ומהרהורא בישא, ומדינא בישא ומותנא, ולא יתזק כל ההוא יומא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה, ואיצטריך דיכוון ביה'.

ובתרגום לזה"ק: דבר זה ברית כרותה היא לפני הקב"ה, שכל מי שמתכוון וקורא בכל יום את מעשה הקטורת יציל מכל דברים רעים וכשפים שבעולם, ומכל פגעים רעים ומהרהורים רעים ומרין רע ומדבר ומגפה, ולא יזק כל אותו היום שאין הסטרא אחרא יכול לשלוט עליו, וצריך שיכוין האדם בה.

הרי שאף בזמן הזה, ישנה משמעות ממשית לאמירת הקטורת ואיננה רק זכר להקטרה שהיתה על גבי המזבח.

במאמר שלפנינו ננסה להתבונן מה עבודתנו בזמן הזה בסדר הקטרת, ומדוע נתייחדה אמירת הקטורת שאף בזמן הזה השפעתה כה מרובה לבטל כח הרע, כיצד אנו משפיעים על כל העולמות ועל נפשנו רוחותינו ונשמותינו על ידי זה, והכנתה לסדר התפילה שבאה לאחרי מכן.

ציווי הקטרת רק לאחר 'ונקדש בכבודי'

ראשית עלינו להתבונן, הקטורת הקטרה במזבח הפנימי שלא שמש שום דבר מלבד קטורת והזיית דם ביום הכיפורים. והנה כשנעיין בפסוקי התורה העוסקים במלאכת המשכן בפרשיות תרומה ותצהו נחזה שציווי מזבח הזהב הוא בסוף פרשת תצוה לאחר כל הכלים ובגדי הכהונה, קידוש הכהנים, ולאחר שנשלמה ציווי כל המלאכה נצטוו בני ישראל על מזבח הקטרת הפנימי, הלא דבר הוא! וכבר עמדו בביאורה גדולי המפרשים.

דברים נוראים כתב הרמב"ן ונביאם כלשונו. 'הטעם להזכירו כאן אחר המשכן וכל כליו והקרבתו, בעבור שאמר בתשלום הכל 'ונקדש בכבודי', ושכנתי בתוך בני ישראל, אמר כי עוד יתחייב להם שיעשו מזבח מקטר קטרת להקטיר לכבוד השם. ע"כ לשון הרמב"ן. היינו שגילוי וציווי מצווה נשגבה זו לא יכולה לבוא רק לאחר שהבינו בני ישראל וידעו כי תכלית כל הבריאה הוא 'ונקדש בכבודי', רק בהבנה זו יכולה לבוא עבודת הקטרת הקטרת.

המתקת הדינים בשורשם על ידי הקטרת

כי קטרת מכתל דינים וממתקן. כי קטרת לשון התקשרות (זו"ק"ש שמיני לו): כי אין הדינים נמתקים אלא בשרשם. על

שני המזבחות - כלשונם ומקומם כך הם - מזבח החיצון מתקן חיצוניות העולם ומזבח הפנימי והקטרת שעליו מתקן פנימיות העולם, האמת שיש להתבונן מה מתקנים בפנימיות העולם, הרי יודעים אנחנו כי עולם הוא מלשון 'העלם' בו נעלם אורו של השי"ת בתחתונים, אבל וודאי שבפנימיות - במקום בו הוא מוסתר, שם לא שייך בכלל העלם, אין לכאורה מה לתקן ולייחד הלא הכל מיוחד באה-י-ה אשר אה-י-ה?

המתקת הדינים בשורשם על דרך העבודה

אמנם התיקון והייחוד שלנו בפנימיות העולמות שכאמור שם נמצא אורו ית' בגילוי ללא שום הסתר והעלם, בהיות שהבורא ית' רצה להסתיר עצמו ולהגלות רק בפנימיות העולמות, כל צימצום והסתר אורו הוא בחינת 'דין', על כן כשאנחנו מקטירים קטרת והכהן המקריבו בשם כלל ישראל מכוון כי בהעלות העשן מתקן הוא את העולם שנה נפש' של כל אחד מישראל, שבאמת כוונתם הוא רק לייחד שמו ית' בכל מעשיהם רק שהיצר וחילוליו מונעים זאת מעמנו, בעת ההוא מתעורר נחת רוח ותענוג גדול למעלה, וכביכול מתנחם השי"ת על חלק ששייך ליום זה שהסתיר עצמו מעולם התחתון, זו עבודתנו בייחוד פנימיות העולמות כפי השגתנו הדלה.

כי אין הדינים נמתקים אלא בשרשם. כוונה זו היא המתקת הדינים בשורש, כי שורש הדינים הלא הוא הבורא ית"ש, הצדיק יכול כביכול לגזור גזירה ולצוות' להשי"ת לשנות מסדר הבריאה כמבואר בחז"ל - צדיק גזור והקב"ה מקיים, אך התכלית האמיתית היא שימתיקו הדינים בשורשם דהיינו שאם יש לאדם צרה, דרך וטבע העולם הוא שלכל אחד יהיה בני חיי ומזוני רוויחי ובריות גופא, היה ואדם קלקל מעשיו, אזי השי"ת משנה מטבע העולם ושולח לו צרה בכדי שלבבו יבין ושב, הולך האדם לצדיק ומבקש ישועה, אזי הצדיק צריך לגלות את שורש נשמתו, פנימיות רצונו לדבקות ברצון השי"ת ומשם ממשיך לו ישועה. זו הכוונה ע"פ דרך העבודה בהמתקת הדינים בשורשם.

כאמור בשם הרמב"ן הרי שמזבח הפנימי הוראתה היא על דביקות הלב להשי"ת, גילוי שאינו יכול לבוא אלא על ידי גזירת הכתוב של 'ונקדש בכבודי', היינו שכל איש ישראל יכול וצריך להתקדש על ידי שמגלה בעצמו כבודו של השי"ת, גילוי כה פנימי ונשגב של קטרת - קטרת ל' התקשרות, כל כוחות הנפש של כלל ישראל מתקשרים לרצון מאוחד של עשיית רצונו ית' בהעלות עשן הקטרת מעל המזבח, התקשרות גלויה ומאוחדת של הבריאה התחתונה לבורא ית' מתקנת את ספירת הבינה שהוראתה היא התבוננות על מציאותה האמיתית והפנימית של העולם - על כן היו מקטירין על המזבח הפנימי. בחינת בינה.

הרי לנו סודה של מזבח הפנימי בדרך העבודה, כי עבודת מזבח זו היא המתקת הדינים בשורשם על ידי שמתגלה בלב כל איש ישראל גילוי עצום של 'ונקדש בכבודי', בעצם רצון כל איש ישראל הוא למסור נפשו לגמרי על קידוש שמו ית' ללא שום מניעות, רק תאוות עולם הזה מסתיר הרצון, עשן הקטרת שהוא נוטריקון 'עולם שנה נפש' מגלה רצון זה אצל כל ישראל.

במאמר הבא נלמד בעבודת הסממנים וסוד אמירת הקטרת בזמן הזה.

כן היו מקטירין על המזבח הפנימי. בחינת בינה. וזהו שאמרו ז"ל 'כל הנשמה תהלל י-ה' - איזהו דבר הנשמה מבינה כידוע בסוד נשמת שדי תבינם. אבל באמת אי אפשר מי שיעשה המתקה זו אלא על ידי כהן...

דברי שלום - קרה

כאמור, האר"י הקדוש מפליג בסוד התיקונים הנוראים הנעשים על ידי הקטרת הקרבן, ורבינו הדברי שלום מייסד דבריו ע"פ יסודות אלו בקוצר אמרים מופלג כדרכו, על כן ננסה לצלול מעט לעומק דבריו המיוסדים על אדני פז ע"פ הקדמות המבוארות בספרים הקדושים.

מזבח חיצון - חיצוניות. מזבח פנימי - פנימיות

שני מזבחות היו בבית המקדש, מזבח החיצון העשוי נחשת ומזבח הפנימי העשוי זהב, על מזבח החיצון הוקרבו קרבנות, ננסכו נסכים, הוזה דם הקרבנות, והוקרבו אימורים ופדרים בלילה, ואילו במזבח הפנימי, הקטרה הקטרת מחציתה בערב ומחציתה בבוקר, בבקר הקטירו אותה בהיטיב הכהן את הנרות, ובין הערביים הקטירו אותה בהעלות הכהן את נרות המנורה.

מצוות תפילין באספקלריית רבותינו הקדושים

» המשך 'דברות קודש' מעמוד א'

בשמעם שיגיעו מצבים שיהיו בשפלות בבחינת בן הרשע, ויצטרכו להלחם ולהתגבר על יצרם המביא בלבם תשוקה לענייני החומר, כי נסיונות אלו הם מאהבת ה' אותם החפץ להביאם לעונג האמיתי. והעבודה בזמן זה היא 'ואמרתם זבח פסח הוא לה', כשיחפץ לזבוח יצרו יפסח וידלג להשם יתברך, שידע שאין החשכות אלא למראית עין על ידי היצר המסתיר אור נשמתו, אבל בפנימיות לבבו דבוק בהשם יתברך והבורא יתברך חפץ בו ובעבודתו, ואין הנסיון אלא לתכלית שידלג על הקושי וידבק ביוצרו.

ויקוד העם וישתחוו, פירש"ל על בשורת הבנים שיהיו להם, שהודו על מצבים אלו שיבואו עליהם. העם מורה על מדרגה נמוכה, כי אף כאשר יהיו בדרגת עם הם עמו - עם ה', כי משיכתם לענייני החומר אינו אלא הסתר למראית עין כדי לרוממם ולהיטיבם באחריתם. כמאמר הכתוב (תהלים קלה, יב) **'נחלה לישראל עמו'**, מה שישאל בהיותם בדרגת עם הם בבחינת עמו - עם ה', הוא נחלה ומתנה טובה לישראל כדכתיב (שם צד, יד) **'כי לא יטוש ה' עמו'**.

במכת בכורות יצא הרצון הפנימי לחירות

מיד אח"כ (פסוק טז) נאמר 'ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו', כי דבר זה נפעל במכת בכורות. כאשר הבכור שהוא ראשית כח האב מורה על נקודת הרצון שהיא ראשית לכל, וכדאיתא שבמכה זו נתקן ספירת הכתר המורה על הרצון העליון קודם הבריאה לקבל תענוג מעבודת בני ישראל. וכאשר הכה ה' בכורי מצרים נכנע על ידי זה בחינת הרצון דקליפה ונגלה בחינת 'בני בכורי ישראל', כנאמר בתפלה **'כל בכוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלת'**, שנגלה נקודת הרצון שבעומק נפשם, שבכל זמן ומצב דבקים בהשם יתברך ובפנימיות לבם הפצים לעשות רצונו.

לכך היתה מכה זו על ידי הקב"ה בעצמו, כי הוא לבדו יודע תעלומות לב ומכיר עומק נפש היהודי, שאף בזמנים נמוכים משאלתו הוא לעשות רצונך אלקי חפצתי (תהלים מ, ט). ועל זה נאמר בתפלה **'המכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם'**, שבמכה זו יצא הרצון הפנימי שבישראל לחירות עולם להשתוקק ליצורם בכל מצב וזמן, ונגלה כי זמני הסתר והנסיון אינם אלא כסיוו הרצון האמיתי מחמת ש'אהבתי אתכם אמר ה' (מלאכי א, ב), שאע"פ שסכנה יש במצב הנסיון שיכול להימשך אחר החומר ולעשות ח"ו כנגד רצונו יתברך, מאהבת ה' אותנו מביאנו למצבים אלו כדי שנתגבר ונזכה על ידי זה לאור ותענוג עליון.

יעזור השם יתברך שזכה להתגבר על כל הנסיונות ולגלות הרצון הפנימי, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך. ונזכה לבנין ביהמ"ק על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

בא תשס"ו, רעוא דרעיון

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

שטרחה בואת אל ידידינו היקר
המסור בכל לב תנפש לכל מפעלות בית חיינו

הרב **שמואל צבי רוזנברג** הי"ד

לרגל השמחה השרויה במעונו בחולדת בנו למזל טוב

צרופה ברכתנו שזוכה להבניסו בסריתו של אברהם אבינו ע"ה בעתו ובזמנו
ולגדלו לתורה לחופה ולמעש"ש מתוך הרחבת הדעת וניחא הקדושה

בברכה נאמנה וכלל שמח

חברי המערכת

אוויעק רוקן פונ'ס ארט [- הזהר בני שהי"ד לא ימוש ממקומו], והבן.

אני עושה אתכם בריה חדשה

מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ל אמר, אין דעתי סובלת איך יתכן שיהודי לובש טלית ותפילין ואינו מתחדש כבריה חדשה.

גודל ההתלהבות בהנחת תפילין

הרה"ק ר' נחום שו"ב הגיש פעם קוויטל לפני רבו מרן הס"ק ז"ע ופירט בה בקשתו שיעזרה הש"ת כי אחרי שמניח תפילין של יד, והוא מתבטל אז בכל מציאותו מגודל ההתלהבות יהא עוד בכוחו להניח גם תפילין של ראש. זמן מה אח"כ הגיע רביה"ק הרא"ש מסטאלין ז"ע אל מרן הס"ק שהראה לו קוויטל זה, בראות הרה"ק מסטאלין האמור בו תפס בידו פאת ראשו וזעק: **אוי וויא אזעלכע יונגע לייט גיפינט זיך באיי אייך?! [- אברכים כאלו נמצאים אצלכם?]**

איסור שיחה עם התפילין

כתוב בהנהגות מרן אדמו"ר הזקן ז"ע (אות ו): היה מקפיד מאד שלא לדבר בשעה שהתפילין בראשו, והיה משגיח על זה מאד, והיה גוער על כל מי שראה אותו מדבר בתפילין ובפרט בשעת התפלה.

גוף מגושם הציצה בתפילין

הרה"ק מוהר"ז מאניפולי ז"ע אמר פעם לאנשיו: החלצו מאתכם הבגדים הציצים כי זה היא הציצה ח"ו בין התפילין והבשר, ואמרו ז"ל שלא היא הציצה וא"כ לא קיימתם עדיין מצוות תפילין, ולזה ידו הדווים. ויקרעו סגור לבם לעשות תשובה באמת ולבחור בחיים.

שפתי צדיקים - דינוביץ (כפישת)

חיים שיש בהם

פעם אחת בטבריה בא לפני מוהר"א מקאליסק ז"ע איש פשוט זקן מאד שהתמרמר על גורלו והתאונן מרה שכבר אינו מרגיש טעם בחייו מרוב זקנה וקץ בהם, ואמר בזה"ל איני יודע לשם מה מחזיק אותי קוב"ה בהאי עלמא הרי ללמוד תורה אינני מסוגל ואיזה נח"ר יש לו ממני. גער בו הקאליסקער אלטער נער [- שוטה זקן] מה תדבר הלא כדאי לחיות שמונים שנה בשביל להניח תפילין פעם אחת ויחידה בחיים, ואפילו כמו שאתה מניח - דהיינו בלא כוונה הרצויה.

שלא ימוש היו"ד

בעת שהניח מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע תפילין לנכדו מרן אדמו"ר הזקן ז"ע בפעם הראשונה קודם היותו בר מצוה אמר לו: מיי קינד זאלסט אכטונג געבן דער יו"ד זאל זיך ניט

טעם ביזת מצרים שלא יאמר אותו צדיק

סוף שנת תרע"ד) בשם אביו האבני נזר ז"ע שלטעם זה ליקט יוסף כל הכסף למצרים בשנות הרעב, כי תשוקת האדם גנוה בממונו ובעת שליטת יוסף הכסף ליקט בזה כל תשוקות העולם וזיככם, ובצאת ישראל ממצרים נטלו ממונם שבו כל תשוקות העולם ובאו עמם לקבל תורה בסיני.

סכנה בקבלת ביזת מצרים

אמנם בעת יציאת מצרים עדיין לא נטהרו ישראל מטומאתם, והיתה סכנה שיקבלו ביזת מצרים שהיה בו חלקי הקדושה ותשוקת העולם, פן ילך האור והשפע למקומות זרים. ומוטב היה שיקבלו רק ביזת הים כאשר בקריעת ים סוף כבר היו מזוככים יותר והיה להם כלים לקבל גודל האור, וכפי שמטעם זה היתה ביזת הים גדולה מביזת מצרים, כמארז"ל (שהש"א, נד) עה"פ (שה"א, א, יא) 'תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף'.

זהו ביאור דברי רש"י **שלא יאמר אותו צדיק וכו'**, כי הבטחת הקב"ה 'ואחר כן יצאו ברכוש גדול' היתה מתקיימת אף בקבלת ישראל ביזת הים בלבד. אלא שיש מקום לאברהם אבינו לומר, הלא אף בשעבודם הקשה בתכלית השפלות בכדי להעלות נצוצות הקדושה היתה סכנה שישקעו לגמרי בטומאת מצרים, ואף על פי כן 'ועבדום וענו אותם' קיים בהם על ידי שמר עליהם, כדי שימלאו תכלית ירידתם למצרים.

א"כ בבוא זמן הגאולה ראוי להשלים תכלית ירידתם ולהאיר להם שיעלו כל התשוקות להשם יתברך אף שלא לפי מדרגתם, ואף אם יש בכך סכנה - ישמרם נא הבורא יתברך כאשר שמרם בעת השעבוד, ומה טעם 'ואחר כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם. ומחמת טענה זו אמר הקב"ה למשה 'דבר נא באזני העם' וגו', ולא קיים הבטחת 'ואחר כן יצאו ברכוש גדול' בבית הים בלבד.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בא תשע"ה, ליל שבת

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (א, יב).

ברש"י 'דבר נא', אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמר אותו צדיק אברהם 'ועבדום וענו אותם' (בראשית טו, יג) קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם.

יש לבאר הלא הא-ל הנאמן בכל דבריו ודאי יקיים הבטחתו לאברהם 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול', ומה טעם היתה בקשת הקב"ה ממשה רק מחמת שלא יאמר אותו צדיק וכו'.

הקב"ה שמר השפע במצרים

הביאור בהקדם מה דאיתא בקדושת לוי בפרשתן עה"פ (יב, מב) 'ליל שמורים הוא לה', כי הקב"ה משפיע תמיד חסדים לישראל וצריכים שמירה שלא ילכו לאומות העולם, והשמירה היא על ידי קיום המצוות. במצוות עשה נמשך השפע לישראל וזוה"ק: במצוות לא תעשה נשמר השפע לבל ילך למקומות זרים. אמנם במצרים שעדיין לא היה לישראל התורה, בעת שהשפיע להם הקב"ה אורו חסדו שמר כביכול בעצמו השפע, וזהו 'ליל שמורים הוא לה'.

והנה טעם ירידת ישראל למצרים מחמת שנתקבצו לשם נצוצות קדושה מאדם הראשון ומדורות אחריו, ועל ידי שהיו שם ישראל בשפלות ובעבודת בשעבוד הגוף והנפש העלו נצוצות הקדושה מטומאת מצרים. אמנם העלאת הנצוצות ממקומות השפלים סכנה גדולה היא, כאשר באמת נשקעו ישראל בטומאה עד שאם היו שם עוד רגע אחד כבר לא היו יכולים לצאת, ונצרכו לשמירה מיוחדת מהשם יתברך לבל יאבדו בעבודת ליקוט הנצוצות.

לתכלית זו קבלו ישראל ביזת מצרים וביזת הים, כדכתיב (פסוק לו) 'ינצלו את מצרים' ובתרגום ורוקיניו ית מצרים, שהוא ענין הוצאת כל חלקי הקדושה שהיו שם. וביותר כדאיתא בשם משמואל (פרשת יגש